

GOSINZEANA

REVISTA ILUSTRATA SAPTAMÂNALA

REDACTOR: Dr. SEBASTIAN BORNEMISA

Anul IV. - Nr. 31-32.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
România 30 lei. - America 3 dolari. - Germania 15 M.

Orăștie, 16 August n. 1914.

A Dévai Kir. Ögyezsés

Érkezett: 1914. AUG. 18.

1914. U. 17/11/16.

BCU Cluj Central University Library Cluj

Lucrări fine în Atelierul din Orăștie: Sus: războiu pentru „gobelin” și „smyrna”; jos: dan-
telărie fină, lucrată cu ajutorul ciocănelelor. Toate executate cu mult succes de istețe țărance
române, sub povețele dșoarei Tiberia Barcianu, conducătoarea Atelierului.

RĂZBOIU-I DE VITEJI PURTAT

și viteji sunt toți voinicii noștri, cari sunt azi chemați sub arme. Pronia cerească să le călăuzească pașii și Dumnezeu să ni-i aducă iarăș sănătoși și bravi, ca la revedere în chipul fiecăruia din ei să putem anina o floare și pe fruntea fiecăruia să putem pune-o sărutare.

Aceasta-i doar podoaba singură, ce le-om putea-o da atunci, căci altceva în afară de dragoste nu vom avea. Nu vom avea nici bani, nici bucate, nici argintării, nici aur. Nu vom avea, decât o florică pentru cei reînțorși cu bine și mii de lacrimi pentru cei acoperiți sub glie în țară streină...

Aspectul înfiorător al acestui războiu, în care azi suntem târați cu toții, nu-i limpede și de aceea în sufletul nostru n'au loc nici încurajări, nici entuziasme, nici bucurii, nici temeri. Stăm în fața lui tâmpiți și numai atâta dorim, ca bravii noștri ostași să se reîntoarcă iar cu bine, să se reîntoarcă sănătoși și nvingători.

Dumnezeul neamurilor ne vede sufletul și înțelege, că vina noastră e minimă și că pedeapsă nu se cuvine, decât celor, ce-au călcat poruncile lui și-au făcut ani de-arândul, ca peste largurile țării să crească polomidă și goz și furtună.

Noi am fost pacinici. Am fost pacinici, loiali și ascultători și cea mai clasică dovadă a credinței noastre am dat-o tocmai acum, când primejdia a fost mai mare. Nu se poate,

ca virtuțile acestea să rămâie nerăsplătite și nu se poate, ca să fim tocmai noi pedepsiți, cari am fost mai credincioși...

Oștenii noștri o să lupte, căci nouă ni-e drag războiul, din strămoși. O să lupte în ne-strămutata credință, că după războiu va veni o pace bine-făcătoare, va veni o răsplată, va veni o remunerație, care să fie echivalentă cu miile de vieți ce eventual le-om pierde! În credința aceasta închinăm și noi steagul și strigăm cu glas hotărât:

Ura! Cu Dumnezeu!

Bolnavă.

*Du-mă, mamă, la Jereastră,
Vreau să-i văd și eu...
Goarna sună și răsună,
Ei se duc cu voie bună,
Ducă-i Dumnezeu!*

*Ia'n auzi cu ce mândrie
Tobele se bat...
Scoală-mă din pat o leacă,
Vreau să-i văd și eu cum pleacă
Dela noi din sat.*

*Mă simt bine, mamă, bine,
Răul mi s'a dus...
Cântecel mă 'nfiară
Mai ușoară... mai ușoară
Mă ridică 'n sus!*

*Uite-i rânduri după rânduri
Și pe rând, pe rând —
Numai frunze verzi și floare...
Și, cât vezi colo sub soare,
Săbii fulgerând.*

*Printre tați și unchi de-avalma
Rânduri de nepoți
Și bătrâni cu fața suptă...
Au pornit parcă la luptă
Codri noștri toți.*

*Pân' și brazii de pe coastă
S'au mișcat acum...
Uite-i cum coboară dealul
Și se perd... se perd în valul
Apei de pe drum...*

*Adu-mi carabina, mamă,
Am s'aștept aici
Până colo 'n primăvară...
Să se 'ntoarcă brazii iară
Mândri și voinici!*

*Să-mi aducă fiecare
Câte-o floare 'n sân,
Să simțim că-i sărbătoare,
Să văd floare lângă floare
Flori dela păgân.*

*Iar pe cel ce n'o s'aducă,
Cum îl mai aștept!
Am să-i dau dintr'o ochire
Floare roșie de mire
Să și-o pună 'n piept!*

*Ura! Dumnezeu v'ajute!
Uite-i, mamă, sus
Cum cotesc pe după munte...
Uite bradul meu în frunte,
Uite-l cum s'a dus...*

*Adu-mi iute carabina,
Scoate-mă 'n pridvor,
De-o veni 'napoi la mine
Să mă 'ntrebe, să m'aline,
Am să mi-l omor!!*

ZAHARIE BÂRSAN

Insemnările unui completaș mobilizat.

I. Pe drum.

Când mi-a pus în mână omul legii biletul de chemare, făcându-mă să iscălesc de primire, n'am strigat într'un elan de însuflețire: trăiască războiul!

Am luat încet creionul, am iscălit cu grije și am desfășurat biletul gălbui, să văd, unde și când trebuie să plec. L-am împăturat apoi și punându-l în buzunar, am ieșit buzna, în liber. Aerul din odaie, părea, că mă 'neacă și simțiam prea strâmtă încăperea celor patru pereți. Am cău-

Voinicii noștri: în timp de războiu eroi, — în timp de pace, propagatori ai culturai și mândriei naționale: Sunt 16 flăcăi români din batalionul 4 al regimentului românesc 64 din comitatul Hunedoarei, jucând la „ziua regimentului“, vestitoare a unei bravuri românești în războiu, jocurile naționale „Călușerul“ și „Bătuta“, în aplauzele ofițerilor și a trupelor de față. E voinicul I. Oprița, care, ca vătav, își conduce soții călușeri. —

Azi își conduce pe aceiași ortaci de voinicie, în războiul mare...

tat instinctiv lărgământul, ca un loc de scăpare, unde te poți pierde, și unde nu ești țintuit de nimic...

Cele douăzeci și patru de ceasuri, ce-au urmat după asta, au fost o clipă. Niciodată vremea nu mi s'a părut mai trecătoare, ceasurile mai scurte și vieța mai scumpă. Când m'am trezit din starea sufletească de extremă nervosităate, care mă făcuse să fiu o zi și-o noapte aproape inconștiut, eram într'un vagon de clasa III. În goana acceleratului, care fugă nebun, și în înghesuiala grozavă, prăpădit și somnoros, plângând mereu fără să știu de ce și fără să mă pot opri, vedeam, nu țarinele verzi și grânele legămate în bătaia vântului, nu creasta mândră a dealurilor noastre, din care coborau doinind voinicii cu frunză verde 'n pălărie, — ci ochii ei dulci și plini de lumină. Pe frunte, arșița soarelui, care se strecură fără milă prin geamuri, îmi scosese broboade de sudoare și zăceam pe banca unsuroasă, ca un animal bolnav în umbra stogului de paie, așteptând moartea clipă de

clipă. Cât o fi trecut așa, nu știu. Când m'am trezit, căci ațipisem cu plânsu 'n ochi, n'am mai zărit jur-împrejur nimic din podoaba scumpului Ardeal: nici sate, nici văi, nici codri, nici poiene. Acceleratul alergă pe câmpia întinsă dintre Dunăre și Tisa și din când în când răzbătea pufăitul obosit al locomotivei până la mine, în ultimul vagon. Eră 'n amurg și cum alergam așa ca o năluca, începeam să deslușesc în minte rând pe rând toate, prin câte trecusem de ieri. Căutam să 'nteleg și să-mi mulcomesc sufletul bolnav, zurgăvind în închipuire: oboseli, jertfe, sute de mii bătuți de-aceeaș soarte, traiu rău, chinuri, răni chiar, dar totuș la sfârșit o dulce revedere!...

O dulce revedere! Dar dacă nu va fi așa? Dar, dacă va veni un glonte, numai unul, tocmai în mijlocul creerilor, cu cari gândesc la revedere? Dar dacă va veni un glonte, numai unul, tocmai în dreptul inimii?...

Șiragul gândurilor mi se curmă brusc. Acceleratul s'a oprit într'o

gară mare și înaintea ochilor mi se desfășoară un tablou superb. O mare de oameni, furtunoasă și plină de mișcare, se agită înaintea noastră. Mii de rezerviști chemați din depărțări, dela vatra familiară, stau gata să pornească pe câmpul de luptă, acolo unde bubuie tunurile și seceră moartea. În pălării cu flori și cu frunză verde, stau închiegați după sate, după prietinie, după regiment, după companie poate. Cei mai mulți sunt cu ochii pierduți în zare, nemișcați, ca și când fiecare s'ar gândi la rostul vieții, la rostul luptelor, la rostul morții. Alții mângăie c'o mână pe frunte iubitele cu ochii roșii de plâns, în vremece cu cealaltă mână țin de lăzile negre ori verzi. Aproape în faldurile fiecărei rochii se 'nfășură câteun copilaș nevinovat, care privește neștiutor la lumea din jur, la baionetele sclipitoare ale soldaților, ce susțin ordinea, și scâncește domol, temându-se ca să plângă cu hohot, ca acasă.

Aspect înfiorător, privește grozav! Ca și când ai adună un codru de oameni într'un ocol strâmt, poruncindu-le să cânte, să zbiere și să plângă toți de-avalma, în aceeaș vreme. O massă enormă lipsită de conștiință, presărată cu puști și cu baionete, iar naintea ei ceelaltă mulțime uriașă, înghesuită în vagoane, doinind și zbatându-se, ca un iad...

Dupăce am trecut și de gara aceasta, am răsufolat mai ușor și mai stâmpărat par'că. În suflet mi se 'n-cuibase ceva din liniștea din urmă, când nu mai ai decât un strop infinit de mic de nădejde. Mă 'npăcăsem cu toate și nu mai doriaș nimic, din toate pe câte le trăisem. Valurile furtunei deslănțuite mă prinseseră și pe mine în horă și priviam nepăsător la toate, câte alergau pe dinaintea ochilor mei în fuga trenului. Doar la câteo gară mai mare, mă mai desmeteceam din aiurare, când bubuia văzduhul de strigăte și se spărgeau de stâncile din fața drumului de fer melodiile streine ce scăpau într'o disarmonie superbă din mii de guri...

Armata franceză din colonii.

În grozava învălmășeală ce s'a provocat azi între cele mai puternice state ale Europei, — nu va fi fără interes a ști, că, între altele, cei războiți, având și unii și alții întinse colonii în afară de Europa, — unele colonii mai estinse ca însaș țara mamă ce le stăpânește, — și prin acele colonii având armate însemnate, recrutate din acele hotare streine, — e acum vorba, că unele state să-și aducă pentru groaznică luptă de acasă, chiar oști din colonii, cu soldați din neamurile acelor părți streine de lume!

Încă în războiul trecut al Franței contra Germaniei, fusese vorba, ca Franța să aducă câteva corpuri de armată recrutată în coloniile sale din celelalte continente, și lumea vorbea cu oarecari fiori de gândul acesta al Francezilor! — Dar Bismarck și Moltke nu le deteră răgaz a aduce pe temuții coloniști, cu pieile lor arămii ori brune, cari să facă pradă, ba jaf sălbatec, în pieile albe europene, contra cărora eră să fie chemate!

Acum se ventilează de nou acest gând: ca Franța și Anglia să transporte pe mare cât mai în grabă câteva corpuri de soldați din cele continente îndepărtate, ca ajutor țărilor-mame în contra Neamțului, celui ce s'a ridicat ca un uriaș asupra tuturor vecinilor săi!

Arătăm din acest prilej un chip cu oștiri franceze din colonii, formate din indigeni de acolo, ne-francezi, sub comanda unui ofițer francez.

Ele sunt oști arătătoare și impunătoare. Nu se poate însă ști, de ce valoare s'ar arăta transportați într'un războiu în Europa.

¶ *Vedere din Balçic:* O sărbare militară sub zidurile cetății: slujba dzeiască premerge parazi. În chipul de jos al publicului, Români și Bulgari, azistând la paradă.

Eram dincolo de Dunăre, aproape de hotarele țării. Pe-aici pārjoala întâie trecuse deja și pe la gări nu se mai zăreau rezerviști chemați sub arme. Eram numai femei cernite, copilași plâpânzi și bătrâni curioși. Pe case fâlfaiau steaguri și din fiecare poartă fluturau batiste albe. Eră, ca și când ar trece ultima adunătură de bărbat printr'o țară rămasă pustie, numai cu femei și cu copii, și cei rămași în urmă și-ar trimite pentru ultima oară salutul de adio...

Trenul întreg răsună de cântece, ca o oaste uriașă, și cum alergam tot mai grabnic spre ținta din urmă, noaptea ce se apropiă liniștită, pareă, că întinde asupra noastră o manta bogată țesută din mătase neagră, ca să ne ascundă naintea privirilor dușmane și să ne legene în visele curate, pe cari le mai purtam în suflet. Aveam fiecare dintre noi ceva scump și sfânt, aveam fiecare o mamă, un frate, o soră, o iubită;

pe care cine știe dacă le-om mai revedea vreodată...

Noaptea coborise dulce și plină de feerie și deasupra munților austrieci se ridică bălaie luna. Nu mai zăriam nici cerul din țara noastră, și cum piroteam pe scaun înghesuit, aproape de miezul nopții, mă luptam cu somnul, și îmi luam în gând adio pentru ultima oară, dela părinți, dela frați, dela cunoscuți, dela satul în care copilarisem, și dela ea, pe care o lăsasem tristă și plâpândă, ca un firicel de crin, ce moare 'n serile târzii de toamnă 'n glastră. În ritmul roților îi îngânam în suflet numele și ascultam cântecul trist de prin Ardeal:

„Trandafir de pe cetate,
„Spune-i mândrii sănătate,
„Că de mine n-are parte“...

Radu Margean.

Răspândiți revista „Cosinzeana“ între cunoscuții dumneavoastră!

Superstiția Suveranilor.

Istoria ne învață, că cei mai însemnați Suverani din toate timpurile n'au fost liberi de superstiție. Aproape toți fură fataliști în anumite oare. Despre împăratul Napoleon cel mare se spune, că în fața unor mari hotărâri cercetă cărțile, ca să vadă dacă norocul îi surâde. Și nepotul său Napoleon III se exprimă adeseori, că este o străduință nebună și zadarnică ca, să te sus-tragi dela soarta destinată de mai înainte.

Într'un volum recent apărut la Paris asupra legendelor și mistere-lor istoriei universale, autorul Dr. Cabances consacră un capitol întreg, „Superstiției pe tronuri“.

El amintește pe Alexandru cel mare, care la sfârșitul vieții sale eră înconjurat de o ceată de oameni, cari știau să-i prevestească viitorul apropiat și cel îndepărtat.

Priveliștea unor corbi luptându-se în aer i se pareă un semn atât de rău, încât rămase în neactivitate la porțile Babilonului.

Se zice, că Iuliu Cesar nu se mai urcă într'o trăsură, care-l răsturnase până când nu rostea o formulă de descântec, iar Nero și în timpul somnului purtă pe piept o bucată de plumb în formă de frunză, care avea să-l ferească ca să nu-și piardă vocea.

Regele Henric IV al Franței, înaintea ori cărei vânători de cerbi își descopereă capul și-și făcea semnul crucei.

Dacă privim omenirea dintr'un punct de vedere unilateral, atunci aproape întregă este supusă superstiției.

Fiecare dintre noi a cules în tinerețe o foaie de trifoi în patru foi, pe care a dăruit-o alesei inimii sale.

Așa împărăteasa Eugenia a Franței, la începutul războiului cu Germania, scrie la 31 Iulie 1870 fiului ei la Metz: „Mica Malakoff a găsit două foi în patru foi, și le voi trimite“... Împărăteasa nu se despărteă nici odată de o bijuterie

„Crai nou“ în Caransebeș.

compusă din diamante și smaragde, care reprezintă un trifoi în patru foi și eră primul cadou al soțului ei.

O deosebită superstiție este aceea care l'a făcut pe regele Victor Emanuel II al Italiei, ca să lase să-i crească un an întreg unghia degetului dela un picior. În fiecare zi de Anul nou unghia eră tăiată și eră dusă în atelierul unui giuvaergiu care o șlefuiă în mod artistic și apoi o încrustă într'o ramă de aur presărată cu briliante.

Acest dar original îl primea apoi acea, persoană, care sta mai aproape de inima regelui, și o damă distinsă, o contesă, se lăudă că posedă 14 unghii de ale regelui. Și fiica de tambur Rosa Verzelonne, pe care el la sfârșitul vieții o luase de soție legitimă și o ridicase la rangul de contesă de Mirafiori, Victor Emanuel II îi lăsă o unghie pe care fiul urmașul său Umberto I o dădă în persoană tânărului conte Mirafiori, fratele său vitreg. Se presupune că Victor Emanuel II credea în puterea misterioasă a acestei amulete. Cu 15 ani înainte de moarte i se profetise, că a muri „Col, scarfă“, încălțat cu cisme, și în adevăr eră încălțat cu cisme, când la 9 Ianuarie 1878 își dădă ultima suflare, stând într'un fotoliu.

Regina Victoria a Angliei adună peruci. Iată ce scrie Dr. Cabances: „Ori de câteori un nou exemplar îmbogățea muzeul ei, trebuia să se

rostească o rugăciune. Regina eră convinsă, că perucele cuprind în interiorul lor toate imboldurile rele ale oamenilor, cari le-au purtat și rugăciunea aveă de scop, ca să alunge aceste materii rele. Și principesa de Wales eră superstițioasă. Soțul ei o găsi într'o zi plângând: „Ah, sunt foarte nenorocită, îi spuse ea. Am spart o oglindă și aceasta aduce nenorocire“. Principele de Wales purta mereu o bucățică de sticlă în interiorul pălării sale, dar poate că aceasta o făcea el numai din cochetărie“.

Regele Carlos I. al Portugaliei, care aveă să aibă un sfârșit atât de tragic, se temeă de ziua de Vineri. El eră foarte nervos când într'o Vineri fiind la Londra trebui să țină o alocuțiune într'o adunare mică și distinsă. Abia se urcă pe tribună, ca să-și înceapă discursul, când deodată căză un v. s. de pe tribună și răni la cap pe un nobil lord. Regele se scuză față de rănit și continuă: „Presimțeam, că se va întâmpla o nenorocire. Astăzi doar este Vineri“.

Regele Eduard VII. al Angliei purtă le încheetura dela mâna dreaptă o brățară de aur, care aparținuse nefericitului împărat Maximilian al Mexicului, dar și fratele său ducele Alfred de Coburg, prințul de coroană Rudolf al Austriei și ducele de Albany, fiul cel mai mic al reginei Victoria a Angliei se arătau

în public cu o brățară la mână.

Împăratul Wilhelm II. al Germaniei poartă în deget un inel, care a fost împletit din părul reginei Luiza, albit de timpuri în nenorocire și pe care bunicul său Wilhelm I. îl purtă întotdeauna.

Grozavă este și istoria unui inel de opal, pe care regina Isabela a Spaniei îl dăruie fiului ei Alfons XII. Regele îl dăruie primei sale soții Maria Mercedes, care muri după trei luni. După aceea inelul îl primi soia regelui, Infanta Maria, care de asemenea muri în curând. Inelul ajunsese din nou în posesiunea regelui. De astădată el îl dăruie bunicei soției sale regina Christina și fiindcă și aceasta muri după câteva luni, regele ordonă ca inelul acesta să fie depus pe statuia Sfintei Teresa Maria dintr'o biserică din Madrid, unde să află și astăzi.

C. Scurtu.

□ □ □

Femeile și femeile frumoase

O scriitoare germană, sub titlul de mai sus, publică într'o revistă următoarele:

E interesant să știm, cum privesc femeile pe o femeie ce se distinge prin frumseța ei de celelalte și ce efect are frumseța femeiască și asupra lor.

Femeia cunoaște și știe prea bine, ce e frumseța femeiască, îi cunoaște doar toate tainele. O femeie frumoasă nu este admirată și iubită numai de bărbați. Țin foarte mult la ea și o admiră chiar și femeile. Și pe ele le impresionează chipul unui inger de femeie, cu trăsături frumoase, atrăgătoare și mișcări elegante. Din cele ce-am observat însă, trebuie să constat că o femeie numai până atunci poate prețui frumseța alteia, până nu e la mijloc și vreun bărbat.

Ca să înțelegeți mai bine, vă povestesc un caz, din cele multe, câte am văzut.

Un domn și două dame se plimbau printr'o alee. Deodată damele văd venind spre ele o damă de-o

frumșeță, drăgălășie și elegantă rară. Dama A. numai decât observă:

— Uite dragă, ce frumșeță de femeie e dama, ce vine spre noi!

— Dama B: Da, adevărat, și cât de elegantă!

— A: Admirabilă, ce statură și ce haină!

B: Într'adevăr, e de-o frumșețe uimitoare. Ah, câtă delicateță și drăgălășie în toată ființa ei!

Domnul ce eră cu cele două dame, ochind și el dama cea frumoasă, se oprește ca trăznit:

— Tii, da, frumoasă mai e femeia asta!

În momentul a acesta dama a trecut pe lângă ei, iar cele două se uitară după ea. În inima lor vibră încă, răsunetul cuvintelor spuse cu atâta admirațiune de cavalerul ce le petrecea, când dama A., acum posomorâtă, ia de nou firul vorbirii:

— Văst'ai, că nici nu-i așa frumoasă madama asta!

Dama B: Ba nu-i frumoasă de loc. Mai ales nasul, uf ce mare-i!

A: Ce haină simplă și ordinară are, o, n'as îmbracă așa o haină pentru toată lumea asta!

B: Și noi o admirăm încă, vezi, vezi cum te înșală ochii...

Atât. Cele două dame cari reprezentau de astădată sufletul tuturor femeilor, au fost încântate de frumșeța semenei lor, când s'au îndreptat însă, că a frapat cu frumșeța ei pe cavalerul lor, văzând în ea o concurență primejdioasă, stăpânite de firea femeiască, deodată au văzut urâtă pe aceea, care nainte cu câteva clipe eră încă înger în ochii lor.

□ □ □

RÂNDURI MĂRUNTE

Spre lămurire. Săptămâna trecută nu am putut scoate „Cosinzeana”. Iaca de ce: Trimisesem mai multe fotografii la o fabrică de clișee din Pesta, dar într'aceea, nainte de a ne trimite pachetul cu clișeele, s'a sistat transportul de pachete prin poștă în toată țara, din cauza războiului. Așa clișeele nu ne-au mai putut fi trimise.

Până să cerem și să căpătăm lămuriri, timpul a trecut, am întârziat cu scoaterea numărului. Apoi a trebuit să

găsim alt chip de a primi totuș clișee, — și am și primit câteva, pe care le dăm în numărul de față. Nu însă așa multe și alese, cum doream.

Din săptămâna viitoare incolo însă, suntem aranjați ca să putem da clișee multe și interesante, mai ales privind războiul!

Zeci de chipuri aducând vederi din armatele celor 7 state deja în toiul luptei, — vor fi aduse pe paginile „Cosinzei”, arătând chipuri de comandanți, de armate, de arme, — etc.

Doritorii a privi arătări foarte interesante din acest războiu cu renume peste universal, — să aboneze „Cosinzeana” și s'o arate și altor familii române.

Originea Rușilor, după o legendă. În munții Altai, printre stâncile lui uriașe trăia, ci-că, demult într'o peșteră, în care nu pătrundeă lumina soarelui, un sihastru blând și cu frica lui Dumnezeu. Odată, bătrânul închinător la cele nevăzute și nepătrunse, a lunecat pe-un colț de stâncă, și frângându-și piciorul nu s'a mai putut mișca din gura peșterii, rămânând să moară de foame și de sete, părăsit și fără ajutor. Ci, Dumnezeu a rânduit altfel. Din întâmplare s'a abătut pe-acolo o ceată de popor nomad și fata craiului a zărit pe sihastrul ce se zvârcolea de dureri și trăgea să moară. S'a dat jos de pe calul său iute, ca vântul, și, sprintenă, ca o căprioară, s'a repezit la bătrân să-l ajute. Și pânăce nu s'a ridicat iarăș pe picioare bătrânul, nu s'a mișcat dinaintea lăcașului său poporul nomad și fata de craiu. A auzit lucrul acesta voevodul poporului vecin, care a văzut în faptul creștinesc violarea religiei budhiste și de-aceea a pornit oștire 'ntreagă la peștera sihastrului, ca să-l pedepsească în numele zeului său. Monahul în fața primejdiei și-a înălțat gândul la cel, căruia i se 'nchină și făcând o măturice din trestie, a așezat-o la intrarea lăcașului său. Și, mare minune! Din fiecare fir de trestie a răsărit câteun oștean, înzăuat și înarmat din creștet până 'n tălpi. Și acești oșteni au adus iarăș trestie și făcându-le măturice le-au dat că-

lugărului. Călugărul le-a binecuvântat și le-a pus la ușa peșterii și iarăș au răsărit oșteni din fiecare fir de trestie. Și tot așa s'a repetat, până când naintea peșterii s'a înghetbat o oștire 'ntreagă, mult mai mare și mai puternică decât a dușmanului. Și cu aceasta sihastrul a împrăștiat rândurile rebele și a făcut liniște 'n țară. Atunci apoi s'a întâmplat și a doua minune. Sihastrul printre cântecile de bucurie și în mijlocul focurilor de mărire a oștenilor, s'a ridicat la cer și a trimis, spre marea mirare a gloatelor, la ele pe tânăra fecioară, care-l scăpase de moarte și pe care apoi o luase și de nevastă, ca să le fie comandant și regină. Fata vitează a avut apoi multe războaie, și cu oștenii săi voinici a cuprins mult pământ și țară multă. Dela acești oșteni se trage neamul Rușilor și fiindcă firele de trestie, din care ei răsăriseră, erau gălbuie, de aceea sunt Rușii blonzi și albi la piele, cu toatecă locuiesc pe pământ cu neamuri brunete și galbene...

Avem drept să-i zicem unui Negru: tu? Curios proces a debătut nu de mult o judecătorie din Germania, având să hotărască, că oare suntem în drept, să-i zicem unui Negru tu, ori ba? Antecedentele procesului sunt următoarele: Un Negru, cu numele Makembe, om mai luminat și umblat prin lume, având ceva afaceri prin Germania, a intrat în biroul *Woermann*, să ceară bilet de călătorie. Aci șeful Graf l-a întâmpinat cu cuvintele: „Ce vrei, mă?” Makembe la asta a răspuns cu întrebarea: „De ce ești așa de incult dta, că-mi zici mă?” Graf s'a mâniat foc și a răspuns, că nu-i isprăvește afacerea, până ce nu consimte să-i zică tu. Makembe a somat pe Graf de tre-ori după olaltă, ca să-i zică dumneata, și deoarece acesta tot n'a voit, a luat purtarea lui Graf de tendință ofenzătoare și l'a improcesuat.

Înainte judecătoriei Graf s'a apărut cu aceea, că el de douăzeci de ani are de lucru cu Negri și nici odată n'a zis vreunui: dumneata. Dela obiceiul acesta nu se poate a-

bate nici acum, căci i-ar fi imposibil. Ca se offenseze pe Makembe n'a avut de scop, Doamne ferește, dar nici dumneata nu-i poate zice. Nici nu s'a plâns până acum vreodată un Negru, că i se zice tu. Așa-i obiceiul în toată Africa și el încă nu se abate dela acest obicei. Makembe a recunoscut și el obiceiul, dar a cerut în aceeași vreme, să se facă deosebire într-un Negru cult și între unul dela țară. Lui nimeni nu i-a zis până acum tu și de aceea se simte ofenzat de procedura lui Graf.

După ce chestia s'a desbătut multă vreme și după ce advocații au adus argumente, pro și contra, că adevărat un European poate să-i zică liniștit unui Negru tu, fără a-l ofenză, ori că nu are la aceasta drept, jurii s'au încurcat rău și n'au adus nici un decis, ca normă, în chestie, ci au hotărât, numai relativ, că în cazul dat Graf n-a voit să offenseze pe Makembe, zicându-i tu.

Așa dar chestia a rămas tot ne-rezolvată și nu se știe, că adevărat are drept un European să-i zică unui Negru *mă* și *tu*, ori nu are?

Noi, judecând cu mintea noastră, nu vedem, de ce adevărat ar avea Europeanul dreptul acesta? E atât de urât, ca să agrăiești pe un om, care nu ți-e nici frate, nici prietin, nici slugă, cu *mă* și *tu*. Asta o fac numai solgăbiraele de pe satele noastre și pe semne oamenii ca Graf nu-s mai buni, decât un solgăbirău de-al nostru.

*

Dela cățel oblu la purcel. Dramele întrecute din orașele mari poartă cățeluși în brațe, cu cari se joacă și pe cari îi giugiulesc întocmai după cum își giugiulesc mamele copilașii. Află în jocul acesta cu cățelii plăcere și bucurie și nu s'ar despărți odată cu capul de ei. Așa apoi le vezi cu ei în brațe pretutindeni: pe stradă, în cafenele, la plimbare, în tot locul.

Doar, că la teatru nu-i duc. Cu ei în brațe sunt și când călătoresc pe tren și ți-e mai mare mirarea să le vezi, câtă grije le poartă și cum țipă, dacă vre-un domn mai nervos caută să dea în laturi cu piciorul animalul scump. Acum mai nou însă unele au început să părăsească cățelii și au legat de lanțușuri pui de lup, de tigră, de leu și alte fiare. Una, ca să fie și mai și, a pus căpăstru tocmai în botul unui purcelaș. Și purcelul sfătos și împodobit cu pantlici de mătase a început să părăsească țanțoș după stăpână-sa; dar deodată ce i-a fi venit în cap, că și-a pus capul în pământ și n'a vrut ca să mai facă nici un pas. Zădarnice au fost îndemmurile cucoanei, zădarnice rugămințile, că purcelul pareă mut și nu voia să asculte. Ce eră la asta să facă cucoana? A apucat în brațe purcelașul și între hohotul mulțimii s'a cam cărat cu el.

□ □ □

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SENTINELA DELA No. 6.

N. N. BELDICEANU

Nimeni nu știă să prostească așa de bine miliția, ca țiganul Vasile Cerceluș. Eră cel mai vestit chiulan-giu din regiment. Făcea, uneori, câte una de hohoteau companiile de răs. Parcă îl văd. Eră mărunț și iute ca un prâsnel și-i luceau ochii în cap ca la necuratul.

Acu, într-o zi, supărare mare pe capul lui Cerceluș, că i-a venit rândul la gardă, — gărzile erau moartea lui. Se dă el pe lângă sergent: domnule sergent la deal, domnule sergent la vale, că-i sucită, că-i învărtită, — îl roagă însfârșit pe toți Dumnezeii, să-l scape de gardă. Sergentul: nu și nu, că el nu poate, să se ducă la sergentul-major: „Ce-i Cerceluș neică? Ce te uiți așa la mine, de parcă vrei să mă mânânci?”

— Să trăiți, domnule sergent-major, am venit să vă fac o rugăciune.

— Ei, ia cărae, să te-aud.

— Da-ți, să trăiți domnule sergent-major, altuia ordin să facă gardă în locul meu, c-am primit, taman acușica, scrisoare că s'a îmbolnăvit maică-mea.

— Nu mai spune, Cerceluș, neică. S'a îmbolnăvit maică-ta taman acuma când trebuie să intri tu în gardă, ha?

— Zău, să trăiți, domnule sergent-major, să n'ajung ziua de mâne, dacă mint. Faceți-vă, vă rog, o

bunătate și o pomană.

— Mă, cioară, mă, de ce spui minciuni?

— Să n'am parte de tinerețele mele, dacă vă mint, să trăiți, domnule sergent-major.

— Bine, Cerceluș neică, fă mata a bunătate, și dă-mi și mie scrisoarea aia s'o vad'.

Cerceluș prinde a se căută prin buzunare; caută, caută, — pace, nu găsește scrisoarea.

— Ce, Cerceluș dragă, ai pierdut scrisoarea, ha?

— Am pierdut-o, să trăiți, domnule sergent-major, să mor c-am pierdut-o.

— Zi: să n'ajung luna cu mâna și soarele cu picioarele.

— Zău, să tră...

— Haiti, scurtă vorbă, măi țigane, nu mă scoate din sărite... Marș și te pregătește de gardă...

Fiindcă Cerceluș știă până unde merge răbdarea sergentului-major, a făcut stânga-impresur și s'a dus să se pregătească de gardă, dar cătrănit, bietul Cerceluș, lucru mare, c-am uitat să vă spun, că eră amoretat lulea și focul lui eră, că dacă intră în gardă, n'o să poată spală putina să-și vadă Chiranda.

Intră țiganul în gardă, că n'avea încotro. Și, pe la miezul nopții, când îi veni iar rândul, coborî scările de piatră ale gangului dela magazie, unde-i căzuse lui să facă gardă. Și, acolo, începî a se plimbă amărât ca vai de el, cu pușca 'n spate, și-a se gândi, și-a se frământa: cum să facă el, să fugă din gardă?

Și, deodată, îi veni în gând, că are timp berechet, să se ducă și să se întoarcă. Și se miră: cum de nu i-a dat prin minte până acu? Își zise: „În trei ceasuri mă duc și unde și-a înțercat dracul copiii, și mă întorc înapoi... Rondul nu mai vine el la vremea asta, că doar nu-i nebun, să iasă el dela căldură și dela bine în vi-fornița și frigul ăsta. Ia te uită ce mânia lui Dumnezeu e afară!”

De rond nu i-e frică lui, dar se teme de vr'un pârlit de ăștia din grad, să nu vadă, când o trece dela cantină spre casarmă, că lipsește santinela dela magazie. Dar, deodată, face tare, plesnindu-se cu palma peste frunte:

„Phiii... Minunat, măi tată... Las' că vă trag eu clapa!”

Și-și scoate arma de pe umăr și-o razemă într'un ungher. Apoi se strecoară în viforul de-afară. Se oprește o clipă, se uită în toate părțile, ascultă, — nu se vede nimeni prin păianjenișul de fulgi, nu se aude nici un pas scârțâind pe zăpadă. O ia prin omătul până la genunchi, spre stogul de lângă grajd. Și, cât te-ai șterge la un ochiu, se întoarce tiptil, c'o sarcină de fân. Se descinge, își desbracă mantaua, o așterne jos, pune fânul deasupra, și se lasă în genunchi. Se aude în întunerecul gangului fășăitul uscat al fânului, și Cerceluș se ridică c'o momăe în picioare, ca azvârlit de un arc, o sprijine de perete și o încinge strâns, își scoate capela și i-o pune ca și cum ar fi tras-o peste ochi, să-și apere fața de viscol și-și razemă pușca de ea. Pe urmă, urcă scările în vârful degetelor, scoate mai întâi capul pe ușă, se uită în dreapta, în stânga, și odată răsare pe creasta gardului din față, în paianjenișul viscolului, și se face nevăzut.

În ziua aceea eră de serviciu sublocotenentul Todirașcu, care de abia ieșise anul acela de pe băncile școlii militare, — tânăr de tot, nici nu înfierase bine mustața, — și subțirel și delicat, parcă eră o domnișoară de pension. Atunci făcerea pentru întâia oară de serviciu. Cum nu-l prindea somnul pe patul de campanie, pe la miezul nopții, își zise, ridicându-se: „Ia să mă duc eu să inspectez santinelele“.

Își îmbracă repede mantaua, își luă sabia, își puse chipiul; și eșind în sala în care ardea o lampă somnoroasă și răsună tictacul ceasornicului rotund de pe perete, o luă prin gangurile negre, în cari pașii îi răsunau de parcă l-ar fi urmărit cineva. Simți o înfiorare prin spate și prinse a șueră. Și când ajunse la ușă, făcând un pas mai mare, ca și cum s'ar fi temut să nu-l apuce o mână din întunec. Afară se liniști și o luă spre postul No. 1. prin zăpada, care uneori, îi trecea de genunchi și, câteodată eră spulberată de viscol până la pământul înghețat. Mergea hoțis, cu umerii ridicați, cu capul strâmb, cu dreapta vârâtă la piept, cu stânga în buzunarul mantalei, ținând sabia, să nu zăngănească: dacă o fi ațipit, cumva vreo santinelă, s'o poată prinde.

Când se apropie de postul No. 1. eși din gheretă

santinela ca o mogâldeată, învăluită, împetrițată de ninsoare, luă arma la mână, fulgerând din baionetă și, cu glas îngroșat, c'o tremurare ușoară de frică, întrebă de trei ori răstit:

„Cine-i? Cine-i? Cine-i?”

— Rond.

— Rond stai... Înaintează la ordin și dă-ți parola.

— Comana...“ murmură sublocotenentul, oprindu-se la trei pași.

Atunci santinela luă scurt, c'o țacâneală, arma la umăr și, luând pentru onor, raportă într'un sufler:

„Trăiți, domnule sublocotenent, la postul No. 1. nu s'a întâmplat nimic...”

S'a dus de-acolo la postul No. 2. — bine; la No. 3, — bine; la toate: bine. Când ajunge însă, la cel din urmă, la No. 6, — santinela, pace, nu se vede! Se oprește în fața gangului, așteaptă o clipă, — nu ese!

„Aici e țiganul, fire-ar al dracului cu tot neamul lui țigănesc!” se gândește sublocotenentul:

„Măi țigane!”

„Doarme tun, bată-l Dumnezeu; poate să vie cineva să curețe tot din magazie, și el nici habar să n'aibă...”

Se apropie tiptil, de ușa gangului:

„Uite-l, fire-ar al dracului, doarme rezemat de perete!” — se gândește sublocotenentul Todirașcu.

Și, scoțându-și sabia, coborî binișor în vârful degetelor, cele șase trepte de piatră, și, când fu la doi pași de santinelă, zbieră odată din răspuțeri:

„Așa-ți faci tu datoria, măi țigane!” Și-l lovi cu sabia în piept.

Atunci, santinela ca fulgerul, se prăbuși pe-o coastă, și arma izbindu-se de asfalt, umplu bolta de vuet, iar Cerceluș rămase nemișcat în întunec. Sublocotenentul Todirașcu, din doi pași fu afară și-o luă la fugă cu sabia în mână, prin viscol, spre casarma care se înalță neagră în noapte.

Când ajunse în gangul casărmei, se gândi, că se poate întâlni cu vr'un soldat din gardă, și, încetinindu-și pașii, își vârî sabia în teacă. Când intră în odaie eră tot o sudoare rece. Inima parcă-i zvâcnea în gât și simțea că se înăbușe. Își rupse copciile dela gulerul mantalei și al tunicei și căzî pe pat, cu fața 'n sus.

Într'un târziu, prinse a intră pe fereastră o lumină mohorâtă, tristă, aprinzând luciri slabe pe sabia sublocotenentului, pe nasturii mantalei desfăcute la piept, pe tresele chipiului căzut pe podele.

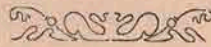
Și iată, că, deodată, ușa se deschise încet, cu fereală, și, întâi se arătă un cap rotund ca o ghiulea, apoi trupul până la mijloc numai, pe urmă întreg.

Sublocotenentul tresări, i se părî c'a intrat cineva, și, dintr'odată inima-i stătî, peste frunte-i trecî ca o suflare de ghiță, — și rămase neclintit, c'o mână încheștată în mantă la piept, cu cealaltă în cergă, cu ochii arzători, deschiși mari. În fața lui sta nemișcat Cerceluș, și-l privea cu ochii ca doi licurici. Și, ca dintr'o de-

părtare mare, ca de pe alte tărâmurî, sublocotenentul auzi un glas:

„Să trăiți, domnule sublocotenent, m'a trimis don sergent, să vă iau cismele, să vi le fac“.

Și, ca prin vis, simți, după asta, trăgându-i botforii și, ca printr'o negură, văzû o umbră strecurându-se afară cu cismele.

Erà un fir de iarbă moale.

*Erà un fir de iarbă moale
Mai 'nalt decât un paiu de grâu.
El s'a plecat încet spre râu
Să-și vadă chipul în oglindă,
Sau, cine știe? — ca să prindă
Din goana apelor fatale,
Secretul fericirii sale.*

*Prea lin șoptiau acele ape
Și prea a vrut el să se plece
Spre râul limpede și rece,
Înrânsul setea să-și adape,
Căci iată firul prins de unde
În apă capul își ascunde
Și cine-ar alergă să-l scape?*

*Cât n'a 'ncercat să se ridice?
Dar goana apei e fatală,
Ce cade 'n ea cu greu se scoală,
Ce intră 'n ea cu greu mai ese,
Ea 'n groapă fără ca să-i pese,
Nu dă 'napoi ce-a luat odată,
Ci curge 'ntruna, ne 'ndurată
Ca firul Parcelor antice.*

*În parc, pe-o bancă solitară,
Privesc în liniștea de sară
Și văd cum firicelul moale
Zadarnic luptă să se scoale,
Doar rădăcinele crescute
În mal, puteă-vor să-l ajute,
Ca unda, care pare lină,
Să nu-l desprindă din tulpină.
Și astăzi, când mi-aduc aminte,
El poate luptă înainte
Când mii de ierburi cresc, ferite
De ale apelor ispite,
Trăindu-și viața legănată
În liniște neturburată.*

*În largul râu al vieții pline
Un val mă chiamă și pe mine,
Depart, cine știe unde,
Căci lumea fînta își ascunde,
Și-atras de ea, de ea, pripita,
Mă lupt întruna cu ispita,
Și dacă nu mă perd în valuri
De mincinoase idealuri,
Sunt rădăcinele crescute
În lumea zilelor trecute,
Sunt amintirile curate —
Sărmanul fir! Sărmanul frate!*

H. FROLLO

Intrarea armatei române în Balcic.

ION DRAGOSLAV

Vaporul „Regele Carol“ ghiftuit de mărfuri ce nu mai încăpeau, după un drum de patru ceasuri și jumătate, se opri în rada portului la un kilometru depărtare de țarm. Căpitanul, un om de treabă, întoarse vasul cu prora spre oraș, spre a se putea vedea mai bine pozițiile orașului, ale cărui case se înșirau pe o coastă ce bătea mai mult, sub razele strălucitoare ale soarelui de primăvară, în argint și care se desfășoră în o panoramă de clădiri mari și căsuțe turcești, de frumuseți uimitoare.

În vreme ce ne pierdem privirile pe vârful coastei și pe cerul albastru de o față prăfurie, un stol de bărci, ca niște delfini, și caicuri își și fac vederea pe valurile nestatornice ale mării, cari alergau ca niște șerpi de argint spre a se sfărâma în stropi și spume de țarmurile din fața orașului, și bărcile și caicurile când ascunzându-se în valuri, când povernindu-se de pe coastele lor albe ca soponeala, înaintau încet, încet, spre noi.

Și erau așa de mulți, că păreau a unor pirați, ce vor să atace vaporul.

— Oare ce vor aștia, întrebai eu pe un căpitan ce se întorcea în garnizoană la Balcic, nu cumva ne-aduc vre-un plocon?

Pe când un alt călător de lângă mine, tremură de frică și zise:

— Tare mă tem, să nu fie aștia niște hoți, ce vin să ne prade.

Căpitanul râse, și strigă la cei de jos, care se apropiaseră: „Una gondola signiore, una gondola!“ Barcagii nu erau decât Turci, ce veniseră să ne scoată la mal.

La asta călătorul, care erà și el din București, se liniști; pe când eu pricepui, că e vorba să debarcăm în largul mării, din pricina fundului mării prea jos și a coastelor stâncoase.

În sfârșit mă suii și eu într'un caic cu căpitanul și hai, hai spre țarm, unde se vedeă lume multă. Valurile mării de multe ori treceau peste noi, altădată par'că botul caicului s'ar fi dus pe o coastă, gata de a se afundă. Îmi făceau o bucurie copilărească, nu mă temeam, că știu a înotă și știam feleșagurile mării de când m'am scaldat în mare la Sulina.

Și, iată-ne la țarm. Aici, spre bucuria mea, poliție românească, și Turci cu fes sergenți de oraș, un comisar întreabă pe fiecare călător de numele și pronumele lui și îi dă drumul în oraș. Când am dat pe cheiu, par'că am scăpat de o greutate, de o sarcină. Eram zăpăcit: nici nu știam unde să mă duc, unde să apuc. Nădejdea îmi erà tot la poliție.

Dar inima nu-mi erà mahnită, din potrivă, tricolorul ce fâlfăia la agenția românească, îmi făcû o înțipărire de mândrie de par'că eu aș fi cucerit teritorul.

Acum vedeam Balcicul, cel care de pe mare părea o panoramă a unui oraș cu clădiri frumoase. În port mii de căruțe cu cereale, și unde te uitai numai case vechi dărămate.

Totuș se vedeă pe străzi gospodăria românească: unele ulițe pietruite, alte cu trotuare, și oare-care curățenie, deși la fiecare pas te loviai de vechituri de piatră și lemn.

Când iată dau de grădina publică, cu un steag mare românesc aninat într'o prăjină la poartă. Antreprenorul, un ovrei cu buzele umflate, bolnav de egzemă și legat cu o basma murdară peste fălci, ținea în gură un trabuc din care trăgea cu mare poftă. Răsturnat pe un scaun, și alene privea cu un ochiu închis, de par'că ar fi vrut să facă economie de vedere. Țsta mi se părea mai apropiat par'că de a-i cere o lămurire în privința dormitului și ale mâncării, și mă îndreptai spre el, dar dânsul, nici habar nu avea. Eu îi dădui bună ziua și mă recomandai; iar el mă pofți cu multă prietinie, dar cu jumătate gură: „Poftim șeți“, într'o românească jidovită.

— Mă rog, îi zic eu, dta ești antreprenorul acestui pavilion?

— Da ci vrei, strigă el, vrei să fi concurent? Poți s'o iei. Aici nu se fașe treabă cu Bulgarii iștia. Mie, drept să-ți spun, îmi pare rău că m'am diranțat din țara pi dijabă. Pi di surda, nu chișlig, nici măcar șise lei di butoi, și treaba, orchestra, or alta și alta. Ce vrei, numai iu știu chit mușesc, oi vei, s'a chișlig nu pune“.

Și într'un minut îmi arată toate cheltuelile, fără să-l întreb măcar cum îl cheamă.

— Mă rog, îi tai vorba, cum e numele dtale?

— Nume, nume, mă cheamă Avrum.

— Lasă astea, domnule Avrume, îi zic eu, tăindu-i negurile, unde să mănânc ceva și să dorm?

— Aa, muncare, dormit, îți arat îndată, da să știi că mare treaba nu-i.

— Ei lasă, îi zic eu, mai încolo, că încă nu-i vremea mesei. Dă-mi o halbă de bere.

Repede se duce în pavilion și vine cu o halbă plină și mi-o puse înainte și-mi grăi:

— Iu am crezut, că mată vrei să concurezi la iu. Poate să iei cine vrei, iu spun: nu-i chișlig, nu-i chișlig. Mată ești funcționar aiși? Nu ești mulduvan? Așa vorbești ca mulduvenii. Și eu is mulduvan. Di unde ești, di la Eși? Iu is din Lespezi. Oi vei, am plicat di mult de-acolo! Da ești din Eși?

— Nu, îi zic eu, din Vaslui.

— Ha, din Vaslui, chiar din tirg?

— Da, îi răspund și beau jumătate de halbă, că-mi eră sete.

— Și iu, am un cunoștința acolo în strada mare, la vale, la vale, nu știu dacă știi mată pe Herșcu a lui Sulam Baur, tinichigiu.

— Îl cunosc, cum nu, îi spun, dar ce zic Bulgarii de aici?

— Oi vei, făcù el, acoperindu-și fața cu amândouă mâinile și răsând cu ochi sclipitori, de par'că ce-teai în ei toată povestea. — Sunt cum moarte. Multe a plecat la Bulgaria.

— Da la Turci?

— A! Turc? La ei pare bine, bine! Ei amù răsufflă, răsufflă; și făcù un semn cu mâinile ca o pasăre ce da din aripi când zboară lin.

— Da, când au venit întâi Românii, armata română, ce-au zis?

Acì luă o înfățișare de bucurie, apoi, surizând, deschise buzele umflate, pe sub basma murdară, în formă de nucă, și răspunse posomorât și cu un oftat:

— Să firească Dumnuzău. Eră să fiu dija mort puntru țară. Așa să am iu ghini.

— Ei, cum, cum?, îl întreb eu cu nerăbdare.

— Stai să vezi dija. Iu, știam de tri zile că vin Rumunii. Ai vinit la mine un om, ai buut un bere și ai spus. Iu am zis la balabusta: Ruhălă, noi să facem steag rumunesc. Da, pintru di ce dija, ai zis el la mini. Ai să vină Rumunii.

— Da Bulgarii știau?, l-am întreat eu.

— Bulguroi, cum nu, ai vinit veste că Rumunii ai ocupat Silistra, Turtucaia, Curbunar, și se înțelege că vine și la Balșic. Și cum spun, ai avut iu niști punza roza, ai cumpurat stofa galbina și albastru și spus că-mi trebuie să fac un cort lăuntru la pavilion, așa ca evantai sus la podele. Aici Bulguroi istia, să li fie di cap, nu vor să creadă, șadeam, așa cum șadem noi amundoi, în fața grădinii. Chind de-odată am zărit pe deal ceva negru, în fine o matahală lungă cu coadă, care viniă în fugă mare. Chind mu uit mai bini, ci să vezi, armată rumună. Ei, vei, să fi vuzut, tată, tată! Mamă a meu! Cum pârâiau oblonele. Într'un minut a fost închis tot orașul. Iu repede mă duc, da trebuie să spun, că iu fucut steag și ascuns sub pat, și aduc steag tri colori rumun, dau jos steag bulguresc și pun rumun la grădina.

Eră un domnu maioră, tri chipurali, un lucătinent și șasî soldați, viniu spre mini călari. Iu m'am lipit de steag, am crizut că mor, că nibunesc di frichi. Chind s'a oprit și m'a întreat maior: „Tu ce ești?“ — Rumun, am strigat, ținându-mă de steag și mort di frichi. Știam iu, par'că, ci cată, ci vrea? Am ghindit că sunt ca armata di Bulguroi, care bate publicul, să li fie di cap.

Chind colo, așa un om, halal să-i fie, să trăiască, mi-a zis: iați pălărie pi cap și hai cu noi, să ne-areți puliția, primăria și prifectoria, judichitaria...

Abia m'am deslichit di steag, di frichi. Da balabusta meu ce-ai pățit? Oi vei, mai mult mort, în casă, cu cupii. Crede că ai să vii să tai, ca talharoi de Bulguroi, să li fie di cap acolo.

Ne-am dus la primărie. Am zis: „Uite aista“. Acì mi-eră și rușine să mă uit numa în fața la domnu pri-

mar, care chind ai auzit că vini armată rumună, a spus cu tri zile nainte, că cine nu are credința la țară a lor, tae la el bucăți și bagă în sac și-l aruncă în mare. Oi vei, să puzască Dumnizo!

— Și nu ți-a fost frică să-l arăți pe primar?, îl întrebai eu.

— Hi! Hi! Hi!, râse Avrum vesel: La primaru eră mai frichi dechit mie la început. Iu, am pus întâi mună la ochi, am ridicat un mună în sus, să acopăr ochii și am arătat pi subsuoară: „Uite așa!” Am aratat apoi, tot ce mi-a zis, și am spus la domnu maioră: „Domnu maioră, să nu mă lăsați singur, că mă omoară Bulguroi...” Am venit pi urmă acasă, și am luat șampanie puntru domnu maioră și lucătenent.

Chind să es în uliță, oi vei, mama; erau pline di armata, cu niște bețe lung, spanghe și nu mirgeau pi jos, toate cu cai; și am dat șampane lu domnu maioră și lu domnu lucătenent, și ai zis la ei „bine ai venit!” Ai spus că și iu îs din Rumunia, și să nu mă lase la mine sângur, că nu-s sigur pi zăle. Așa se rugă și Turcii, să nu lase la ei sânguri...

Da Bulguroi... — Și Avrum se uită la mine numai cu un ochi și, răsând, urmă: Vai de cap a lor; a rămas ca curchi ploate; s'a vârit șiși zile prin pivnița și poduri de frichi, așa di curagioși, ai ghindit că Rumunii sunt așa sălbatici, ca să tai femei și copchii mici, cum tai ei... să li fie di cap. Și am, — mă întrebă Avrum, — mată vrei să stai la noi? Or ești funcționar? Or așa în plimbare?

— Ba mă duc la Dobrici, îi spun eu.

— La Dobriși. Acolo, acolo e mai frumos. Aici e purcărie. Acolo e primurie și prafactura frumoasă, hutel mai bun, muncare mai curat. Aici dacă vrei să-ți dau ceva salam, ceva brânza, ceva mezel. Altă n'am.

Aș fi luat poate, dar uitându-mă la buzele lui, la basmau lui, nu știu cum mi-a trecut și de foame și i-am răspuns:

— Mă duc la o băcănie, că poate găsec și ceva vin.

— La un bucunie? Este cum treci așa, — și-mi arată una la un colț de stradă.

I-am plătit berea și am plecat.

Sara m'am îndreptat spre un subcomisar, m'am recomandat, spunându-i că aș vrea să dorm și a doua zi dimineața să plec cu diligența spre Dobrici, și el mă dădu pe seama unui hangiu, în ograda căruia erau o mulțime de căruțe dela Dobrici și satele Cadrilaterului, care veniseră cu cereale în port. Hangiul, un bulgar gras cu mustățile pe oală, după porunca subcomisarului, care înțelegea puțin și bulgărește, vorbi cu un căruțaș și mă tocni cu doi leva, adecă cu doi lei, să mă ducă la Dobrici, că el de acolo eră, altfel, dacă luam un căruțaș din oraș, trebuia să dau 20 de lei.

Noaptea nu prea am dormit bine, am avut noroc tot de grădina lui Avrum, în care a cântat muzica militară până noaptea târziu, cum și alți funcționari și prietini, de nu am închis ochii decât la ziuă, iar când

m'am trezit eram la han în un pat de fier, cu o pernă umplută cu nu știu cu ce, de par'că eră lut în ea. Așternutul de altfel nu eră murdar, totuș un miros de zidărie veche îți cobeă nările. Uitându-mă pe fereastră, văzui marea cu zbuciumul ei, soarele se oglindea cu drag în valurile ei de argint și par'că eram la capătul lumii.

Peste jumătate de ceas, suit în căruța Bulgarului, o pornii, cu un alt convoi de căruțe goale.

Intunerec.

*Cât de 'ntunerec este în serile de toamnă...
Și străzile sunt triste, tăcute și pustii,
Iar fiecare clipe în suflet își însamnă
Cărarea unei grele și vagi melancolii...*

*Un vis ȧesut în vamă se slinge 'n toamna tristă,
Și inima-i bolnavă și sufletul e gol...
De parte — zdrențuită, se flutură-o batistă,
Cum trece singuratic, neliniștit un stol...*

*Și ȧie ȧi se pare, că pleacă dela tine
Aceste călătore spre alte zări mereu,
Spre alte țări cu soare, spre vară, spre mai bine,
Și toamna asta tristă, te apasă tot mai greu...*

*Și ȧie ȧi se pare, că duc cu ele vară,
Că duc cu ele visuri, că duc cu ele tot,
Aceste călătore tăcute ce se luară
Ca dorul lor de-albastru, și-a se oprî nu pot...*

*Și ȧie ȧi se pare, că n'o să mai revie
Nici stolul care trece, nici vara ce-a trecut...
Nici visul care nu e, și 'n casa ta pustie
Rămâi doar tu cu gândul, tovarășul tăcut...*

*De te deșteaptă-o clipă un pas, pe la fereastră,
Ridici cu seamă capul, te uiți, și nici nu știi,
În suflet, când coboară, c'un dor de zare albastră,
Refrenul unei triste și vagi melancolii...*

M. SĂULESCU

DOUĂ UMBRELE

V. DEMETRIUS

Eră sănătoasă, încăpătoare, efină, casa luată cu chirie dela Credit de către soții Paraschievescu, dar n'avea două întrări. „Un antreu separat, doamnă dacă ar fi, mi-ar conveni de minune!” încheiau toți jobe-

nații, toți tinerii mai scivisiți, dupăce, atrași de biletul cu „Cameră mobilată de închiriat“ — cercetau încăperea.

— Ți-a plăcut! L'am pierdut și pe ăsta, Smărăndișo, se plângea Elena Paraschivescu fie-și. Antreu separat! Sunt prea, prea și ei! Pentru o cameră mobilată, antreu separat!

— A fost gentil, mamae. N'a vrut să spue că-l supără trecerea prin odaia noastră. Dacă ar fi o sală despărțitoare între salon și camera noastră, am avea chiriaș.

Supărată că fie-sa găsește prilej să dea dreptate altuia, împotriva intereselor familiei, muma o privea lung și se răstia:

— Zi mai bine, că te-ai făcut cât mine de lungă și că le e frică tinerilor să nu cadă la loterie.

Loteria Elenei Paraschivescu era dragostea și căsătoria la un loc, nedespărțite, ferecate, și pe care, tot ea le poreclise capcană și belea.

Paraschiveștii locuiau de trei ani în aceeaș casă și totdeauna își subînchiriau salonul lor. După un bătrân funcționar dela prefectura județului, care stase doi ani încheiați în salon, luaseră în gazdă pe o institutoare. Aceasta nu stase nici trei luni și bine făcuse, pentrucă gazda răsuflase ușurată la plecarea ei. Avea atâtea mofturi, atâtea djchisuri, institutoarea, încât toată casa parcă intrase la stăpân. Cereă servete peste servete, patul trebuia primenit regulat la două săptămâni, vecnic bucătăria era lac de apă, din urmă, Paraschiveasca, femeie onestă, mirosise urmă de bărbat în salon! văzuse urme de ghiață bărbătească pe fereastră!

Avea tot dreptul să jinduiască Elena la un chiriaș tânăr, căruia i-e urât să stea acasă, în cenușe, să dea toată ziua cu nasul de-ai casei, ca funcționarul cel bătrân dela prefectură, sau ca domnișoara profesoară. Tânărul se simte, nu ese din camera lui, decât încheiat la toți nasturii. Dacă cere o cafea cu lapte, o plătește ca la cafenea. Dacă nu-i schimbi albiturile la lună, habar n'are. Un tânăr râde cu toți dinții, pleacă dimineața, vine noaptea și se strecoară tiptil în odaia lui, plătește la țanc.

După toate chibzuelile, tot mai bine ar fi fost un tânăr, deși gura mahalalei e blestemată, pentrucă la urma urmei, putea să cadă în căpcană. Îi pică un bilet de bal pentru o familie. Cu cine să se ducă? Ai lui sunt tocmai la Severin! Le poștește pe doamna Paraschivescu și pe Smărăndișo, firește! La bal, băiatul din Severin, cu cine vrei să danseze? Cu cine să se plimbe mândru printre perechi și pe cine să trateze la bufet? Cu fata găzdoarei și pe gazda lui, mititelul. Și azi așa, mâne mai frumos, tânărul începe să ofteze, și cade la lotărie!

Visele care o suceau ore întregi pe așternut pe Paraschiveasca și n'o lăsau să doarmă somn fără

vise, ea nu le destăinuia fie-si. Abia bărbatului ei i le șoptea, în așternut, după ce-l trezea cu zgâțeli și îl puneă să tragă cu urechea, dacă Smărăndișo doarme sau nu. Patul fetei era la trei pași de-al părinților. Pe seama lor nu aveau decât o cameră și o bucătărie.

Mama nu-și dase fata la croitorie, la mode, numai de spaima destrăbălării. Matache, bărbatu-său, da în brânci ca să câștige o sută cincizeci de lei, dar femeea se mulțumea cu ei, și cu cei treizeci de lei ce-i luă de pe salon.

— Am închiriat salonul, Matache, șopti femeea, auzind un ciocănit în ușă.

— Intră, domnule, poftiți, sunteți ca la dumnea-voastră acasă, vorbi gazda dând din cap și recomandă:

— Domnul Spiridon Oprescu, student și bărbatul meu!

Matache dădu din cap binevoitor, Smărăndișo privea cu coada ochiului spre noul venit, dar tânărul, salutând în toate colțurile odăiei se strecură de grabă în camera lui.

Gândindu-se la el, la Oprescu, la cum i se va fi părut lui trecerea de neînălăturat prin odaia lor, Matache și nevastă-sa își șoptiră într'un glas:

— Tare greu are să-i vie până s'o deprinde!.. Și nouă nu ne este plăcut.

Noul chiriaș nu avea obiceiuri urâte: nu scutura scrumul și nu arunca mucuri de țigare pe jos, nu intra cu galoșii murdari și cu umbrela șiroind în casă, le lăsa la bucătărie, nu-și aducea nici seara prieteni, să facă zaiafet sau să stea la taifas, bând cafele și, Doamne ferește! să aprindă casa cu mașina de spirt. Se holbă însă prea mult la Smărăndișo și mama ei îi prinsese uitătura.

— Nu mai găti mamă varză cu carne, scânci fata.

— Adecă de ce? întrebă adânc bănuitoare Elena.

— Miroase urât, și chiriașul..

— Ai fi vrând să gătim cu parfum, pentru dumnealui!

Tresărind în sufletu-i, mama își rezează și își înfigea privirea în ochii albaștri ai fetei. „Sunt aici fetico, gata să te prind!“ cugetă Elena.

Studentul venea de vreme. Cânta din ocarină, scria, venea să întrebe cât e ceasul. Perdeaua dela ușa lui, ușe cu geamuri, totdeauna cădea, te miri cum. Deși era toamnă, se făcea cald în odaia lui, și, dupăce-și cerea voe mai mult dela domnișoara, cu care îndrăzneă să vorbească mai ușor, deschidea ușa; se întâmplă să se facă frig în camera băiatului, atunci iarăș cerea voe să țină ușa deschisă, ca să-i vie căldură dela gazde. Mama era nevoită să mai stea și pe la bucătărie; fata stă în odaie cât putea de mult.

Într'o zi i s'a părut Elenei, că-i vede sărutându-se. A întins repede gâtul, a încordat auzul; băiat și fată cu capetele apropiate, vorbeau de o carte.

„Studentii! ce știu să vorbească decât de cărți! Numai să fie om de treabă!“ să gândeă tulburată mama, nesigură pe ceea ce văzuse.

Studentul nu venea de vreme totdeauna. Smărăndița uneori eră trimeasă de însăși maică-sa, fie după mici târgueli, fie la câte o rudă. Fata avea o mătușe dela care nădăjduia să moștenească ceva.

— Pe unde ai întârziat? De o vreme... cercetă mama pe fată.

— La tușa, unde să întârzi! se miră Smărăndița, când eram mai mică, nu îndrăzneam să deschid gura, acum am și eu ce vorbi.

Elena se liniștea și aștepta să vadă când vine studentul.

Smărăndița voiă să plece într'o zi de pe la două după prânz. Studentul nu se arătase de dimineață. Lumea se deșteptase în ziua aceea în cântecul monoton al strășinilor. Ploa mereu, fără răgaz, ploae de toamnă.

— la deschide-ți umbrela Smărăndițo, s'o vad, e sănătoasă? Eu zic că te poți duce și mâne la mătușe-ta. Nu vezi cum plouă?

— I-am făgăduit, mamă! Mi-a spus să nu care cumva s'o fac să aștepte.

Fata eră într'adevăr așteptată. Oprescu fierbea de neastâmpăr măsurând aleele Cișmigiului, sub umbrelă. Întâlnirea fusese pusă la cale din ajun, într'o îmbrățișare grăbită, pe când mama eșise din casă să aducă un braț de lemne.

Să stea să-i bată ploaia și să se umple de noroi ca pe maidane? În Cișmigiu ca și pe străzi putea să-i vadă vreun cunoscut, vreo rudă. Între patru păreți nici ploaia nu bate, ar fi singuri și câte nu și-ar spune! Ce binefacere dumnezeiască e hotelul pentru îndrăgostiți.

Tinerii n'au mai stat în ploaie, în vânt, în noroi, sub privirile supărătoare ale trecătorilor negrăbiți și curioși.

Sara, s'au oprit la o sută de pași departe de casă, s'au uitat în preajmă-le, n'au văzut pe nimeni și s'au sărutat lung. „Ce te-ai jurat, ce mi-ai promis!“ i-a șuerat ea, silindu-și glasul, ostenit și el, să fie puternic și fierbinte. Cu amândouă umbrelele lor în mâna stângă studentul își strângea iubita la piept și închidea ochii ca s'o revadă precum o văzuse cu un sfert de ceas mai înainte.

Însfârșit Smărăndița se desprinsese repede de iubitul ei, întorcând în zadar capul să-l mai vadă în întunerecul nopții. Strângând umbrela cu putere, mâna îi tremură ca și cum strângea brațul care o încovoiașe dorinței lui.

Când deschise ușa casei părintești, mamă-sa o primi privind-o întregă și cu deamănuntul.

— Ce caută umbrela asta la tine? Asta e umbrela studentului! A! păcătoaso!

Mama își duse mâinile la frunte, o clipă, și se repezi la fie-sa cu pumnii ridicați. Când nu mai avu putere să lovească, se rezemă de masă, răsufând greu. Pașii lui Matache se auzeau prin curte.

— Ridică-te, spurcăciune, să nu afle tată-tău, suflă mama.

Smărăndița se adună de pe scânduri, pe un scaun lângă sobă.

Spiridon Oprescu studentul, a văzut la lumina unui felinar că schimbase umbrela. După multă chibzuință, umblând prin ploae și prin cafenele în noaptea aceea, n'a mai călcat pragul salonului soților Parascchivescu, niciodată, și nici pe Smărăndița n'a mai văzut-o.

TAINA OGLINZILOR

CORNELIU MOLDOVANU

Căpitanul Argeș își continuă povestirea:

...Am zărit-o de departe, stând la umbră pe-o bancă de piatră, cu fața spre lac. Purtă o mantie simplă, de un negru tulbure, și-o pălărie grea cu flori albe. Horbotele juponului îi acopereau piciorul până aproape de glesnă, întregind astfel contururile visătoare atitudinii.

„Negreșit — îmi ziceam în gând — e vre-o actriță neurastenizată de triumfuri, sau o dansatoare desgustată de flori și bijuterii. Au trimis-o doctorii să-și curețe plămâni în aerul Elveției...“

M'am apropiat, am salutat politicoș și m'am așezat alături pe bancă, simulând întâmplarea.

Nu mi-a răspuns nici măcar cu un gest. În urmă însă, cu o înclinare elegantă a capului, m'a examinat sever, fără ca eu să prind de veste. Apoi și-a revenit la ținuta meditativă de mai înainte. Din când în când o priveam provocător, cu trufie și ciudă, o măsuram cu o sete de amănunte puțin cuviincioasă, și aprețuiam în gând perlele colierului, ori curiozitățile nenumăratelor inele ce-i împodobeau degetele, ca și cum ar fi fost o reclamă de bijutier. Nu dădea nici un semn. Atunci am început să zgârii prundișul cu vârful bastonului, să bat tactul pe rezemătoarea băncii, și, pe când mă pregăteam să aprind o țigare de foi, ea și-a desfăcut sacul, a scoș carnetul, a schițat câteva cuvinte, apoi a rupt foaia și mi-a întins-o. Am putut ceti, tremurând de necaz, aceste cuvinte în franțuzește: „pleacă, astăzi mă plictisești“. Cuvântul „astăzi“ eră subliniat. De ce „astăzi?“

M'am recules și alegându-mi bine frazele pe care aveam să le rostesc, mi-am umplut plămâni cu aer.

— Mă ertați, frumoasă necunoscută, dacă nu mă supun poruncii voastre și îndrăznesc a vă vorbi. Am totuș drept să știu cine sunteți și ce voiți dela mine, tot așa cum voi vă interesați asupra mea la otel...

— A!.. Vi s'a spus!.. — După o pauză. — Nu mă mir: indiscreție profesională!..

— Atitudinea voastră mă jignește și tăcerea voastră mă acuză. Vă rog să-mi spuneți cu ce v'am greșit, ca să vă pot cere ertare... Știu hotărît, că din cauza mea nu voiți să părăsiți camera și ori de câte ori aveți de gând să eșiți pe chei, vă informați mai întâi dacă nu veți întâlni cumva pe desgustătorul vosteru vecin...

Ea întoarse capul și mă privi. Un zâmbet rece îi plutea pe buze. În ochii ei turburi și sticloși, ca agatele dela ornamentele funerare, se descifra un înfeles mistic.

— Nu mai stăruți domnule, suntem poate vinoați unul față de altul...

— Eu nu știu de ce aș fi?...

— Fiindcă existați, fiindcă mă urmăriți, fiindcă întrebați cine sunt... Nu mai stăruți, n'o să aflați niciodată.

— Numele vi-l cunosc.

— Numele?... Dar ce însemnătate are că mă numesc așa și nu altfel?... Și ce legătură poate fi între nume și suflet?... Dacă ai ști ce mult mă desgustă cuvântul acesta „suflet“!

— Într'adevăr. Aș vrea însă să vă cunosc sufletul.

— Nu-l cunosc nici eu.

— Iubiți paradoxele, signorina... Cu cât vă privesc mai mult, cu atât îmi limpezesc impresiile. Aveți ceva straniu. Ceva din alte vremuri. Aș putea să vă compar cu un portret al unui maestru primitiv. Pe desenul clasic, rotund și armonios, culorile sunt îmbinate cu arta nervoasă a unui pictor ultra modern. Primitivitate și rafinare! Ceva din Salomea și din Sfânta Ana... Și totuș, nimic din amândouă... Cine sunteți?..

— Poate că sunt Salomea..., poate că sunt...

— Dar Salomea a murit.

— Morții învie.

— A trecut vremea minunilor.

— Vremea e aceeași, eroii au trecut... N'ați cetit pe Ibsen?

— Atunci — adăugai c'un zâmbet — sunteți o moartă care a înviat...

— După cum dta ești, poate, un viu care a murit... Am întâlnit adesea trupuri omenești târându-se vii pe asfaltul străzilor ori parchetul saloanelor, și totuș mirosind a cadavru. La câțiva kilometri de-acî, la Davos... Ce scârbă!..

— Glumiți, signorina... Voiți să râdeți...

— De ce-ți faci o părere rea despre mine. Nu glumesc niciodată și nu mai rîd demult...

— Atunci ce faceți?

— Călătoresc.

— Cu ce scop?

— Caut un mort.

— Și l'ați găsit?

Mă privi drept în ochi, ritmînd:

— Da.

— El știe?

— Dacă e mort, cum vrei să știe? — După o pauză, adăugi:

— Niciodată nu ne putem da seama că ne-am schimbat. Dacă n'ar fi oglinda sau arta portretistului, desigur că nu ne-am cunoaște niciodată figura. Te privești în apa luminoasă a cristalului, și se pare că ești mereu acelaș, deși nu mai sameni deloc cu cel de-acum zece ani... Te-ai uitat vreodată în oglindă? Nu ca să te privești, ci ca să te pricepi, ca să-ți dai seama cine ești și să-ți cunoști sufletul?... Încearcă odată, privește-te bine în oglindă, și întreabă-te singur: cine ești? Vei simți un fior, o teamă nedeslușită ca de un dușman sau ca de o taină, căci în realitate nu ești decât o taină. Adu-ți aminte ce-a făcut cel dintâi om, care și-a văzut chipul în fântână: a înebunit... Nu crezi?... Așează în fața sălbatecului o oglindă, va urla și va sfărâma furios cristalul. Toate animalele se sperie când se revăd în oglindă, și se reped mânioase la propria imagine, ca s'o sfășie... Căci în fiecare ființă locuște un vrăjmaș, un străin, un necunoscut, pe care nu vrem și nu trebuie să-l cunoaștem... Nu trebuie... înțelegi?..

Apoi tăcu. O liniște resemnată îi plutea în figură. În îmbinarea formelor capului se cristaliză o undă de mister, care-i dădea un farmec mistic de vrăjitoare. Eră una din acele frumuseți, care pare a te îndemna la crimă. În sfârșit, ceva fatal, satanic, palpita în clipirile ochilor ca de nebun sau ca de mort, iar gura veștedă, dar frumoasă încă, se scaldă într'o penumbră de vișiu, de pasiune funestă și nepotolită...

* * *

...Ne-am despărțit, dându-ne întâlnire pe a doua zi. Când m'am urcat în camera mea dela otel, am dat cu ochii de oglindă și am început să tremur. Am revăzut-o pe... dânsa. Sara am plecat, silindu-mă să alung imaginea care mă urmărea cu umbra. De-atunci în toate oglinzile, ori de câte-ori privesc, o revăd pe dânsa, și întorc capul cu spaimă...

— Ciudat, căpitane. Dar spune-ne cine eră...

— Sau cine e... Nu știu. Poate că-i a doua mea ființă... Poate că...

— Ipohondrie, monșer. Fă dușuri și ia bromuri.

— Mulțumesc!..

Căpitanul dădu din cap batjocoritor și trecu în altă odae.

Colectiile „Cosinzenii“

de pe anul I. II. și III. se pot comanda dela administrația revistei pentru :: suma de cor. 27.— ::

Abonații noștri noi, cari doresc să aibă revista noastră dela început, le capătă toate trei colecțiile pentru suma de 20 coroane.

Trei cărți literare noi.

1. *Gheorghe Stoica*: „ALTE VREMURI“. Prețul 2 cor. În acest volum, care este al treilea în „Biblioteca scriitorilor dela noi“, ce apare sub auspiciile Asociațiunii, se zugrăvesc înduioșătoare scene într'o limbă frumoasă și curată românească. Volumul are peste 300 de pagini și e deopotrivă de interesant dela început până la sfârșit.

2. *Stefan Lázár*—*Al. Ciura*: „FLOAREA BETULIEI“. Prețul cor. 1'80. Un splendid roman din epoca asiro-babiloniană zugrăvind sfâșietoarea tragedie a temutului Holofern, care pornește să cucerească lumea. Nimeni nu i se poate opune, căci brațul lui dărâmă tot, numai frumoasa și fermecătoarea ovreică: Iudita — Floarea Betuliei — îl supune cu dragostea sa, ca apoi să-i taie capul și să-și scape neamul de peire.

3. *Horia P. Petrescu*: „VĂDUVIOARA“. Prețul 1 cor. E la noi în Ardeal întâia colecție de monoloage pe cari diletanții le pot predă cu succes și spre mulțumirea publicului, la serate teatrale. Fiecare monolog e plin de spirit și de vervă și autorul a umplut cu acest volum de monoloage un mare gol în literatura noastră dramatică.

*

Toate aceste trei cărți noi au apărut în editura „Librăriei S. Bornemisa“ din Orăștie și se pot procura pentru suma de K. 4'80.

CĂRȚI LITERARE NOUI

— Depozit la Librăria Dr. S. Bornemisa, în Orăștie. —

	Cor. fil.
M. Eminescu: Opere complete. Poezii, nuvele, teatru, roman, scrieri, etc.	6'50
O. Minar: Eminescu în fața justiției	1'—
Ionescu I. A.: Semnele corecturii	—50
A. S. P. Principesa Maria: Crinul vieții	2.—
Activitatea parlamentară a dlui Iorga	—50
N. Iorga: Ce ne învață ceriera lui A. Vlaicu	—15
N. Iorga: Renegații în trecutul țărilor noastre	—20
Bosie St.: Simbioza Austro Ung. sau Paralicul și Orbul	—50
Stefanelli: Amintiri despre Eminescu	1'50
Ciocârlan I.: Fără noroc, schițe	—30
Dragoslav I.: Povești de Crăciun	—30
Fogazzaro A.: Povestiri	—30
Lamartive.: Raphael	—30
Tailler E.: Dragoste de scriitor	—30
Iacolliot L.: Vânătorii de robi dealungul Nilului	—30
Theodorian C.: Cum plânge Zinica, schițe	—30
Stamatiad A.: Din trîmbițe de aur, poezii	—30
Aslan G.: Cultul oamenilor mari	—30
Tutovean G.: Albastru	—30
Lecca H.: Moartea lui Scherlock-Holmes	—30
Lupaș Dr. I.: Mitropolitul Andrei Șaguna	3'—
„ „ „ Conte Ștefan Sécheny	—50
„ „ „ Șaguna și Eötvös	—50
„ „ „ Temeliile traiului nostru	—20
„ „ „ La ziua sf. Andrei	—10
„ „ „ Sfânta Scriptură	—20
„ „ „ Calea bisericii	—20
„ „ „ Viața unei mame credincioase	—30
„ „ „ Însemnătatea bisericii	—10
„ „ „ Spice din istoria noastră bisericească	—30
Galacteon G.; M. Eminescu	—60
Minar O.: Veronica Micle	—60
Balcescu N.: Cântarea României	—30
Maeterlink M.: Ciclul Morții	1.25
Nanu D.: Ispitirea de pe munte, poezii	—50
Demetrius V.: Sonete	1'50
Dr. Casiu Maniu: Cultura conștiinței	3'—
Ursu I.: Ștefan-cel-Mare și Turcii	4'—
Gh. Stoica: Alte vremi, povestiri	2'—
Ion Agârbiceanu: Schițe și povestiri	2'—
Al. Ciura: Amintiri	1'60
I. Dragoslav: Volintirii	1'80
L. Rebreanu: Frământări	1'50
V. Eftimiu: Poemele singurătății	2'—
Dr. G. Biedenkapp: Ce povestesc eu copilului meu	—80
A. France: Crima lui Sylvestre Bonnard, roman	1'80
A. Fogazzaro: Misterul Poetului, roman	1'80
St. Lázár: Floarea Betuliei, roman	1'80
S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor dela noi	1'60
A. Hamat: Noua lege militară	2'—
E. Borcia: Versuri flușurate	—60
S. Bornemisa: Cele mai frumoase, poezii populare	—60
H. P. Petrescu: Văduvioara și alte șase monoloage	1'—

— Pentru porto să se trimită deosebit 10—30 bani de fiecare carte. —

— Porto recomandat cu 25 bani mai mult. —